

Walt Disney Treasures - The Adventures of Oswald the Lucky Rabbit [2 DVD]

Walt Disney Treasures - The Adventures of Oswald the Lucky Rabbit [2 DVD]

Treasures-serien fortsetter sin imponerende dokumentasjon over Disneys samlede verker. Denne gangen dykkes det 80 år tilbake i tid - til en tid før selv Mikke Mus var ensbetydende med Disney.

The Adventures of Oswald the Lucky Rabbit
Walt Disney
Robert Winkler Productions
1927-1928
Walt Disney Studios Home Entertainment
4:3 fullskjerm (1,33:1)
Dolby Digital 2.0, 5.1
172 min.
2

7

Og husk. Alt startet med en? kanin.

For kaninen kom før musa.

The Adventures of Oswald the Lucky Rabbit har dermed sin rettmessige plass i Disneys skattkammerserie, *Walt Disney Treasures*. Vi skal imidlertid la historien ligge et avsnitt, og stille et annet spørsmål: Holder Oswald mål som underholdning anno 2009?

For å teste dette innkalte jeg hjelp fra mitt lokale testpanel. Irma (9), Aksel (7), Felix (snart 2). Sammen representerer de et bredt smaksspekter som favner fra Winx og SvampeBob til Sauen Shaun (eller Bææ).

Dette er over åtti år gamle filmer. I svart-hvitt. Til tider i ganske dårlig forfatning med riper og slitasje som selv ikke nitidig restaurering kan skjule. Selv om entusiastene kan glede seg over den kunstferdige animasjonen, er den enkel. Til tider minimalistisk på grensen til det abstrakte. Likevel sitter testpanelet og vrir seg i latter. Hva er det vi ler av? Tjukke, lodne menn. Dyr som fungerer som alt fra spilledåser til spretterter. Oswald som bruker ørene sine som fluesmekker for å holde styr på de ustyrlige pølsene som forsøker å stikke av fra pølseboden hans. Jur i alle fasonger og brukt på alle tenkelige måter. Den høye produksjonsfrekvensen (26 filmer på to små år) gjør at vi lett lever med repetisjoner og resirkulering av gags. De 13 filmene vi får her gir akkurat passe dose sprø humor som peker nese til tidens tann.

Oswald-filmene på denne DVD-en gir oss samtidig et viktig innblikk i en epoke hvor et språk skapes. Dette er etter min mening det viktigste ved utgivelsens verdi som historisk stoff. Kortfilmene om Oswald ble skapt i 1927 og 1928. Det vi ser er et animasjonsspråk i støpeskjea. Her er det hemningsløs skvis og strekk. Det er lek med perspektiver og oppheving av fysikkens lover. En grenseløs antropomorfisme som faktisk føles befriende også i dag.

Konklusjon fra smakspanelet: Irma 6 av 7. Aksel 7 av 7. Felix (skjønte ikke poengsystemet, men

så ut til å trives).

Så til historien?

Oswald er viktig av flere grunner. Kaninen var Walt Disneys første rene tegnefilmhelt, og han er viktig for Disneys modning som forretningsmann. I 1922 etablerte Disney studioet Laugh-O-Gram Films. Blant de ansatte var Ub Iwerks og flere som skulle bli blant animasjonshistoriens største navn; Hugh Harman, Rudolph Ising, Carman Maxwell, and Friz Freleng. Her skaper de *Alice's Wonderland*, den første i serien av Alice-filmer hvor hovedpersonen Alice (av kjøtt og blod) lever i et animert univers. Produksjonen av filmen var såpass krevende at bare etter et år slås studioet konkurs. Disney forlater Kansas til fordel for Hollywood. Der får han solgt rettighetene til nye filmer med Alice til Winkler Pictures drevet av Margareth Winkler og hennes forlovede Charles Mintz. Senere skulle også broren til Margareth, George Winkler bli sentral for Oswalds videre skjebne. Tre av filmene om Alice er inkludert i bonusmaterialet på disk 2. Interessen for Alice-serien begynte imidlertid å avta og Walt utfordret Ub Iwerks til å skape en ny figur. Resultatet var Oswald the Lucky Rabbit. En tidstypisk animert karakter, beskrevet som Felix the Cat med lengre ører. Men kaninen fikk sitt publikum og populariteten økte nok til at Disney etter å ha produsert 26 filmer for Universal gjennom Mintz og Winkler, krevde en reforhandlet avtale slik at animasjonen kunne styrkes og figuren utvikles. I stedet presenterte de en avtale som betød reduserte inntekter til Disney, og ville han ikke akseptere den kunne han vinke farvel til kaninen. Distribusjonsrettighetene og med dem rettighetene til karakteren Oswald var Universals eiendom og nå kom det fram at Mintz og Winkler allerede hadde tegnet nye arbeidsavtaler med de fleste animatørene som hadde animert Oswald for Walt. Ub Iwerks var ikke blant disse, heller ikke Les Clark, som ble ved Disneys side og skapte Mikke Mus som en mildt sagt verdig erstatting for Oswald.

Oswalds historie fortsetter altså etter Disney. Mintz produserte samme antall Oswald-filmer som Disney fra 1928 til 1929 (hvor han også debutterer med lyd i *Hen Fruit*). I 1929 får Universal-sjef Carl Laemmle nok av Mintz og Oswald blir nå overlatt i Walter Lantz' (Andy Panda, Woody Woodpecker) omsorg. Til sammen ble det produsert 192 filmer med Oswald hvorav altså de aller fleste utenfor Disneystudioet.

Mannen bak kanin og mus

På DVD-omslaget kan vi lese følgende: ?Inneholder bl. a. en dokumentar om den legendariske tegneren Ub Iwerks som hadde en stor rolle i Disneys første animerte filmer og var en av Walt Disneys nærmeste medarbeidere.? Dokumentaren er

The Hand Behind the Mouse: The Ub Iwerks Story laget av Leslie Iwerks som en hyllest til bestefaren. Denne har mange av oss sett på festivaler i forbindelse med retrospektive fokus på Iwerks og Disney. Full honnør til Disney for å inkludere den i samlingen, men hvorfor ikke gjøre det litt mer tydelig også på omslaget. Et annet spørsmål er hvorfor den er på denne samlingen og ikke på Mikke Mus-utgivelsene i Treasures-serien? Iwerks ettermæle bør være at han ga liv til Mikke Mus først og fremst. Selv om Oswald kanskje var vel så morsom og på sitt vis var viktig historisk, forblir han en fotnote. Det er ikke Mikke Mus. Derfor bør Ub Iwerks huskes for Mikke. Disney selv ga også eksplisitt uttrykk for hvor mye Ubbe betød for ham. Et bevis på dette var at Disney tok Iwerks inn i varmen igjen etter at han hadde forlatt selskapet i en periode på ti år fra 1930.

Alt dette og mer blir beskrevet i

The Hand Behind the Mouse, i tillegg til Iwerks og Disneys fascinasjon for jur og deres bondske sans for humor, men kanskje viktigst er følelsen av hvordan det kunne ha blitt en kanin. For hva om Oswald ikke hadde blitt snappet fra Disney, og det var kaninen og ikke musa som plystret seg inn i historien i

Steamboat Willie? Når man ser

Plane Crazy som er den første filmen med Mikke i hovedrollen er det lite som skiller den fra Oswalds flyeskapader. Forskjellen kommer i

Steamboat Willie og forskjellen er lyd. Som ekstramateriale finner vi også kortfilmeksemplere før og etter Oswald. Her er det filmer fra Alice-serien og de første Mikke Mus-filmene.

De 13 Oswald-filmene er preget av at de er veldig gamle. De har som Leonard Maltin påpeker, ikke vært under Disney-arkivets beskyttende hånd. Arkivet har tatt vare på Disney-skatten på en måte som savner sidestykke blant Hollywood-studioene. Problemet med Oswald var at de mistet rettighetene og dermed ble han ikke regnet som del av Disneyfamilien. I 2006 ble rettighetene til kaninen sikret Disney gjennom en avtale med NBC Universal hvor Oswald ble byttet mot sportskommentatoren Al Michaels som gikk fra Disneykontrollerte ABC og ESPN til NBC. Disney fikk da igjen rettighetene til de 26 filmene som ble produsert av Walt, men ikke de mange filmene som ble produsert under Mintz/Winkler og Lantz. Et imponerende samlearbeid og påfølgende restaurering av kopier fra hele verden og i svært ulik forfatning, gjør at denne viktige delen av filmhistorien fortsatt lever videre.

I 2007 ble Oswald viet sin egen dobbelt-DVD i syvende ?bølge? av skattkammerserien. I USA utgis DVD-ene i nummererte samlebokser, og senere lanseres de altså separat som her. I seg selv er Oswald verdig både en DVD-samling og sin selvsagte plass i skattkammerserien. Denne serien begynner å bli stor og det kan hende det om noen år vil bli behov for å organiseres skattkammeret på nytt. Men inntil videre anbefales Oswald varmt.

The Adventures of Oswald the Lucky Rabbit - film for film:

Trolley Troubles (1927)

Oh Teacher (1927)

Great Guns! (1927)

The Mechanical Cow (1927)

The Ocean Hop (1927)

All Wet (1927)

Rival Romeos (1928)

Bright Lights (1928)

Ozzie of the Mounted (1928)

Oh What a Knight (1928)

Sky Scrappers (1928)

The Fox Chase (1928)

Tall Timber (1928)

Anmeldt av Rune Kreutz, 23.11.09

Takk til Walt Disney Studios Home Entertainment for anmeldereksemplar.

Ja
[Oswald cover;](#)